

Sygn. akt *XVII AmA 50/13*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania **Przedsiębiorstwa Usługowo – (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania Przedsiębiorstwa Usługowo – (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. od Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 grudnia 2012 roku (...) Nr (...)

1. uchyla zaskarżoną decyzję w całości;
2. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz Przedsiębiorstwa Usługowo – (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. kwotę 1454 zł (tysiąc czterysta pięćdziesiąt cztery złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,

SSO Bogdan Gierzyński

XVII AmA 50/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 grudnia 2012 r., nr (...), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Przedsiębiorstwu Usługowo – (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., uznał za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę ww. przedsiębiorstwa polegającą na stosowaniu we wzorcu umowy „Umowa świadczenia usług w zakresie wywozu odpadów stałych” postanowienia o treści: 1. § 9 ust. 1 „Zleceniobiorca zastrzega sobie prawo do zmiany cen za uprzednim dwutygodniowym zawiadomieniem. Zmiana ceny nie powoduje zmiany umowy” odpowiadającego postanowieniom wpisanym do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 47945 Kodeksu postępowania cywilnego, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazał zaniechania jej stosowania.

II. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Przedsiębiorstwu Usługowo – (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., uznał za naruszającą zbiorowe interesy

konsumentów praktykę ww. przedsiębiorstwa polegającą na stosowaniu we wzorcu umowy „Umowa świadczenia usług w zakresie wywozu odpadów stałych” postanowień o treści:

1. § 10 ust. 4 „Umowa może być rozwiązana przez Zleceniobiorcę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku opóźnienia z zapłatą za usługi, co nie zwalnia Zleceniodawcy z obowiązku uregulowania należności wraz z ustawowymi odsetkami”.

2. § 12 ust. 1 „W przypadku, gdy Zleceniodawca kwestionuje jakość wykonywanych usług ich częstotliwość bądź wymiar opłat, może złożyć pisemną reklamację do Zleceniobiorcy w terminie 7 dni od daty powstania podstawy uzasadniającej zgłoszenie reklamacji”.

3. § 12 ust. 4 „Zgłoszenie reklamacji nie zwalnia Zleceniodawcy od bieżącego i terminowo regulowania wszelkich faktur na rzecz Zleceniobiorcy”.

4. § 16 „Ewentualne spory wynikłe ze stosowania umowy, strony będą próbowały rozstrzygać ugodowo, w przypadku nie dojścia do ugody, spory będą podlegały rozstrzygnięciu sądów właściwych miejscowo ze względu na siedzibę Zleceniobiorcy”.

odpowiadającym postanowieniom wpisanym do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 47945 Kodeksu postępowania cywilnego, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 19 sierpnia 2012 r.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nałóżł na Przedsiębiorstwo Usługowo – (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. karę pieniężną z tytułu naruszenia zakazu o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy,

1. W zakresie opisanym w punkcie I sentencji decyzji w wysokości 4 629 zł, płatną do budżetu państwa,

2. w zakresie opisanym w punkcie II sentencji decyzji w wysokości 12 001 zł, płatną do budżetu państwa.

Przedmiotową decyzję w całości zaskarżył powód - Przedsiębiorstwo Usługowo – (...) sp. z o.o. z siedzibą w B..

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił:

1. naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przedsiębiorca narusza zbiorowe interesy konsumentów poprzez stosowanie niedozwolonej klauzuli wpisanej do rejestru klauzul niedozwolonych w postępowaniu z udziałem innego przedsiębiorcy;

2. naruszenie art. 3851 Kodeksu cywilnego poprzez jego błędną wykładnię, art. 3853 pkt 10) i 19) Kodeksu cywilnego poprzez niewłaściwe zastosowanie oraz art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich błędne zastosowanie, to jest przyjęcie, że zapis: „Zleceniodawca zastrzega sobie prawo do zmiany cen za uprzednim dwutygodniowym zawiadomieniem. Zmiana ceny nie powoduje zmiany umowy” stanowi niedozwoloną klauzulę umowną i jego używanie prowadzi do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, podczas gdy powód w § 9 ust. 2 umowy przewidział w przypadku zmiany ceny prawo konsumenta do rozwiązania umowy i w świetle art. 3853 pkt 20) Kodeksu cywilnego taki zapis nie stanowi niedozwolonej klauzuli umownej;

3. naruszenie art. 3851 § 1 Kodeksu cywilnego poprzez jego błędną wykładnię oraz art. 24 ust. 1, ust. 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich błędne zastosowanie, to jest przyjęcie, że zapis: „Umowa może być rozwiązana przez Zleceniobiorcę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku opóźnienia z zapłatą za usługi, co nie zwalnia Zleceniodawcy z obowiązku uregulowania należności wraz z ustawowymi odsetkami” stanowi niedozwoloną klauzulę umowną i jego używanie prowadzi do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, podczas gdy możliwość wprowadzenia takiego postanowienia w umowie przewidział wprost ustawodawca w art. 492

Kodeksu cywilnego, a ponadto pozwany nie wskazuje, jakie konkretne dobre obyczaje i interesy konsumentów zostały naruszone poprzez wprowadzenie do wzorca przedmiotowego postanowienia;

4. naruszenie art. 3851 Kodeksu cywilnego poprzez jego błędną wykładnię oraz naruszenie art. 24 ust. 1, ust. 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich błędne zastosowanie to jest przyjęcie, że zapis: „Zgłoszenie reklamacji nie zwalnia Zleceniodawcy od bieżącego i terminowego regulowania wszelkich faktur na rzecz Zleceniobiorcy” stanowi niedozwoloną klauzulę umowną i jego używanie prowadzi do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, podczas gdy taka zasada jest ogólną zasadą prawa cywilnego i wynika z przepisów powszechnie obowiązujących, a zatem pomimo braku takiego zapisu w umowie konsument i tak nie może odmówić zapłaty w związku ze złożeniem reklamacji;

5. naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez jej niewłaściwe zastosowanie i nałożenie kary, w sytuacji gdy powód nie naruszył art. 24 tejże ustawy, to jest nie naruszył zbiorowych interesów konsumentów;

6. naruszenie art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez jego niezastosowanie i nakazanie zaniechanie stosowania postanowienia wzorca umownego, którego stosowania powód zaprzestał;

7. naruszenie art. 7 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego w zw. z art. 84 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez sprzeczne z materiałem dowodowym przyjęcie, że powód uznał, że kwestionowane postanowienia są niedozwolonymi klauzulami umownymi.

Powołując się na powyższe zarzuty powód wniósł o:

1. zmianę pkt I i II zaskarżonej decyzji poprzez umorzenie postępowania,
2. uchylenie pkt III zaskarżonej decyzji,
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorstwo Usługowo – (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. jest przedsiębiorcą świadczącym usługi związane z wywozem, transportem i utylizacją odpadów komunalnych na terenie B. i województwa (...). Przedsiębiorstwo to świadczy też dodatkowe usługi wynajmu pomieszczeń, placów i magazynów. W związku z prowadzoną działalnością Przedsiębiorstwo Usługowo – (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. od 2011 r. stosowało wzorzec umowy: „Umowa świadczenia usług w zakresie wywozu odpadów stałych”. W treści tego wzorca znajdowały się postanowienia kwestionowane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zaskarżonej decyzji. Przedsiębiorstwo zaprzestało stosowania ww. postanowień z dniem 19 sierpnia 2012 r.

Powyzszy stan faktyczny jest pomiędzy stronami bezsporny. Na podstawie posiadanych dokumentów nie budzi on wątpliwości Sądu. W związku z powyższym stan faktyczny w przedmiotowej sprawie został ustalony jak wyżej.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w Wyroku z dnia 12 lutego 2014 r. sygn. III SK 18/13, że w odniesieniu do art. 24 ust. 1 uokik zdecydowanie przeważa w praktyce (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2012 r., III SK 25/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 grudnia 2012 r., VI ACa 861/12; wyroki

SOKiK z 15 lipca 2010 r., XVII Ama 28/09; z 23 sierpnia 2010 r., XVII Ama 86/09; z 23 maja 2011 r., XVII Ama 212/09; z 23 maja 2011 r., XVII Ama 212/09; z 24 maja 2012 r., XVII Ama 31/11; z 14 stycznia 2013 r., XVII Ama 85/11; z 24 kwietnia 2013 r., XVII Ama 63/10) i piśmiennictwie pogląd, zgodnie z którym do stwierdzenia, że dane zachowanie przedsiębiorcy jest bezprawne, niezbędne jest sięgnięcie do innych niż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007 r. przepisów prawa nakładających na przedsiębiorcę określony obowiązek (nakaz / zakaz) w obrocie konsumenckim (A. Wędrychowska-Karpińska, A. Wiercińska-Krużewska [w:] Stawicki, Stawicki, Ustawa, s. 539).

Z wcześniejszego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego tzw. rozszerzonej prawomocności wpisu postanowienia wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone u (wyroki Sądu Najwyższego z 20 września 2013 r., II CSK 708/12; z 23 października 2013 r., IV CSK 142/13; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2011 r., I CSK 676/10; uchwały Sądu Najwyższego z 7 października 2008 r., III CZP 80/08, OSNC 2009 nr 9, poz. 118; z 13 stycznia 2011 r., III CZP 119/10, OSNC 2011 nr 9, poz. 95) wynika zaś, że zachowaniu polegającemu na stosowaniu przez innego przedsiębiorcę postanowień wzorca umowy wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik z 2007 r., nie można przypisać bezprawności. Nie jest to bowiem zachowanie sprzeczne z ukształtowanymi w k.p.c. zasadami funkcjonowania rejestru i skutkami wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za postanowienie niedozwolone w ramach tzw. abstrakcyjnej kontroli wzorców umów. Dlatego w piśmiennictwie już wcześniej wskazywano, że art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy znajduje zastosowanie 16 wyłącznie do przedsiębiorcy, który nie stosuje się do orzeczonego zakazu wykorzystywania niedozwolonych postanowień umowy (w szczególności zob. M. Rejdak, Postępowanie w sprawie uznania za niedozwolone postanowień wzorca umowy. Komentarz, Warszawa 2009, s. 133 i 138; R. Trzaskowski, Przesłanki i skutki uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 479³⁶- 479⁴⁵ k.p.c.) [w:] red. E. Holewińska-Łapińska, Prawo w działaniu. 6. Sprawy cywilne, Warszawa 2008, s. 238).

W dalszej kolejności należy stwierdzić, że w argumentacji zawartej w uzasadnieniu uchwały III SZP 3/06 odwołano się w szerokim zakresie do potrzeby zapewnienia efektywności dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE 1993 L 95, wydanie specjalne polskie Dz.U.UE-sp.15-2-288, dalej jako Dyrektywa 93/13).

Ze względu na wynikających z zasad unijnego prawa intertemporalnego dotyczących przystępujących do Unii Europejskiej nowych państw członkowskich, Sąd Najwyższy nie mógł w tej sprawie wystąpić z odpowiednim pytaniem prejudycjalnym. W dacie podejmowania uchwały III SZP 3/06 nie było zaś orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako TSUE) dotyczącego bezpośrednio kwestii efektywnej realizacji w porządku krajowym wymogów wynikających z art. 7 dyrektywy 93/13.

Sytuacja w tym zakresie zmieniła się z chwilą wydania przez TSUE wyroku z 26 kwietnia 2012 r. w sprawie C-472/10 I., w którym Trybunał wypowiedział się w przedmiocie wykładni art. 7 dyrektywy 93/13. Z uzasadnienia tego wyroku wynika jednoznacznie, że w ocenie TSUE, skuteczna realizacja celu zakładanego przez art. 7 dyrektywy 93/13 „wymaga [...] by postanowienia umowne ujęte we wzorcu umowy konsumenckiej uznane za nieuczciwe wskutek powództwa o zaniechanie naruszeń wytoczonego przeciwko zainteresowanemu przedsiębiorcy [...] nie wiązały ani tych konsumentów, którzy byli stronami postępowania o zaniechanie naruszeń, ani też tych konsumentów, którzy zawarli z tym przedsiębiorcą umowę, do której stosuje się ten sam wzorzec umowy” (pkt 38). W dalszej kolejności TSUE stwierdził, że „zastosowanie [...] sankcji nieważności nieuczciwego postanowienia umownego, skutecznej względem wszystkich konsumentów, którzy zawarli umowę konsumencką, do której stosuje się ten sam wzorzec umowy, zapewnia, że konsumenci ci nie będą związani omawianym postanowieniem” (pkt 40). Z przywołanego orzeczenia wynika jednoznacznie, że w ocenie TSUE taka interpretacja art. 479⁴³ k.p.c., jaką przyjęto w powołanym powyżej orzecznictwie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, odpowiada wymogom wynikającym z art. 7 dyrektywy 93/13 i nie ma potrzeby odwoływania się do zasady efektywności prawa unijnego w celu poszerzenia zakresu skutków wpisu postanowienia do rejestru niedozwolonych postanowień.

Ze sprawy C-472/10 I. zatem jednoznacznie, że sprzeczne z dyrektywą 93/13, jako jedną z dyrektyw wymienioną w załączniku I, nie jest stosowanie postanowień wzorca wpisanego do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone przez jakiegokolwiek innego przedsiębiorcę, ale tylko przez przedsiębiorcę, który uczestniczył w postępowaniu zakończonym wpisem do rejestru.

Mając powyższe na względzie, za zasadny należy uznać zarzut naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik, a w konsekwencji uwzględnienia tego zarzutu za zasadne należy uznać także zarzuty dotyczące zastosowania art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 26 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec zasadności powyższych zarzutów, należało uznać za bezprzedmiotowe zarzuty naruszenia art.385¹ § 1 k.c., art. 27 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art.7 k.p.a.

Z tych względów zaskarżoną Decyzję należało uchylić wobec braku podstaw do jej wydania (art.479^{31a} § 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, zasądzając na rzecz powoda koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych (art.98 k.p.c.).